

2. *Bespalko V. P.* Pedagogika i progressivnye tekhnologii obucheniya / V. P. Bespalko. □– М. : Izdatelstvo in-taprof. obr. M-vaobrazovaniyaRossii, 1995. – 336 s.
3. *Hlovin N. M.* Formuvannia doslidnytskykh umin z dystsyplin pryrodnycho-matematychnoho tsykladu v studentiv ahrotekhnichnogo instytutu v protsesi fakhovoї pidhotovky: dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / Nadiia Myronivna Hlovin. □– К., 2007. □– 202 s.
4. *Kuleshova V. V.* Profesiina pidhotovka maibutnoho inzhenera-pedahoha / V. V. Kulysheva // Problemy inzhenerno-pedahohichnoi osvity. – Vypusk № 10. – Kharkiv : Ukrainska inzhenerno-pedahohichna akademiia (UIPA), □ 2005. – 314 s.
5. *Momot L. L.* Problemno-poshukovi metodynavchannia v shkoli / L. L. Rohozina. – К. : Rad. shkola, 1984. – 63 s.
6. *Rohozina O. V.* Formuvannia doslidnytskykh umin maibutnykh uchyteliv trudovoho navchannia u protsesi navchalno-doslidnytskoi diialnosti / O. V. Rohozina // Zbirnyk naukovykh prats Berdianskoho derzhavnoho pedahohichnogo universytetu. Pedahohichni nauky. – 2005. □– Vyp. 3. – S. 174□-178.

Курок В. П., Опанасенко В. П. Организация аудиторной исследовательской работы будущих инженеров-педагогов в процессе их профессиональной подготовки.

В статье рассматриваются вопросы организации учебной деятельности в контексте интеграции учебно-познавательной и научно-исследовательской работы студентов, предлагаются пути формирования у будущих инженеров-педагогов исследовательских умений в соответствии с этапами научного познания и обосновывается необходимость использования различных форм аудиторных занятий с применением различных дидактических средств обучения.

Ключевые слова: инженер-педагог, формы организации аудиторных занятий, исследовательская деятельность, этапы научного познания.

Kurok V. P., Opanasenko V. P. Organizing in-class research activities of intending engineers-pedagogues in the process of their professional training.

The article deals with the peculiarities of organizing students academic activities in the context of learning and research integration. The ways of intending engineers-pedagogues research skills forming according to the stages of scientific cognition and the need of using different kinds of in-class activities with various teaching tools are grounded.

Keywords: engineer-pedagogue, forms of organizing in-class activities, research activity, research skills, stages of scientific learning.

УДК 378.147:377

Курчій О. В., Цибулько Г. Я.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті визначено сутність поняття інноваційних технологій; розкрито значення педагогічної інновації у розвитку загальноосвітніх закладів; проаналізовано проблему підготовки учителів трудового навчання до використання інноваційних технологій на уроках трудового навчання сучасних шкіл.

Ключові слова: інноваційні технології, трудове навчання, педагогічна інновація.

На сучасному етапі становлення національної системи освіти, на засадах її модернізації та оновлення змісту, зусилля з боку держави спрямовані на створення умов для всебічного розвитку особистості та підготовку висококваліфікованих досвідчених фахівців. Динамічний розвиток країни та докорінне перетворення у суспільстві виявляють проблеми якісних змін та оновлення системи освіти, коли проведення навчально-виховної роботи у загальноосвітніх закладах відбувається вже не тільки за допомогою традиційних методів, а більш сучасних активних методів навчання.

Згідно Національної доктрини розвитку освіти у ХХІ столітті, одним з пріоритетних напрямків державної політики щодо розвитку освіти є запровадження інновацій та

інформаційних технологій [2]. Інноваційна діяльність закладів освіти також розглядається у Законі “Про вищу освіту” та Законі України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”.

Відтак, сьогодні великої актуальності набуває питання впровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітніх шкіл та підготовки вчителів до використання інноваційних технологій у професійній діяльності.

Аналіз науково-педагогічної літератури та публікацій у періодичній педагогічній пресі дозволяє стверджувати актуальність даного питання.

Проблему розвитку інноваційних технологій, впровадження їх у навчальний процес та підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних до вдосконалення своїх професійних вмінь, розглядають вчені та дослідники нашої країни та країн зарубіжжя: М. Бухаркіна, І. Дичківська, І. Довгопол, О. Дубасенюк, І. Зязюн, Т. Івкова, М. Кларін, Л. Козак, М. Моїсєєва, В. Паламарчук, О. Пехота, Л. Подимива, О. Пометун, Є. Полат, Л. Пироженко, В. Сластьонін, Г. Сорока, Е. Федорчук, А. Хуторський, Н. Юсуфбекова та ін.

Важливість даного питання означена у публікаціях педагогів та дослідників у сучасних періодичних виданнях (Л. Буркова, С. Волковський, Л. Даниленко, Л. Костіна, С. Кириленко, В. Киричук, Н. Колесник, Т. Кривоший, І. Линьова, Є. Морозов, П. Підкасітий, А. Підласий, І. Підласий, Т. Симониченко та ін.).

Важливо зазначити, що чисельні дослідження щодо проблем оновлення системи освіти в країні, підняття якості знань учнів за допомогою інноваційних технологій, вдосконалення підготовки фахівців до освітньої діяльності не вичерпують всіх аспектів дослідження. Інтерес викликає питання підготовки майбутніх вчителів трудового навчання до використання інноваційних технологій у своїй професійній діяльності.

Метою статті є визначення сутності поняття інноваційних технологій та аналіз проблеми підготовки майбутніх учителів до використання інноваційних технологій на уроках трудового навчання сучасних шкіл.

Відомо, що основною формою навчально-виховної діяльності загальноосвітніх шкіл є традиційна (класно-урочна) технологія, ознаками якої є те, що: учні одного віку й приблизно одного рівня підготовки складають клас; відповідно до розкладу і програми навчання клас працює за єдиним планом; урок, який є основною одиницею навчання присвячується одному предмету або темі тощо. Слід зазначити також й те, що традиційній технології притаманна авторитарність педагогічних вимог й те, що “навчання дуже слабо пов’язане із внутрішнім життям учня, з його різноманітними запитами і потребами, відсутні умови для прояву індивідуальних здібностей, творчих проявів особистості” [4, с. 19]. Але, тенденції розвитку суспільства, науки та освіти говорять про неухильний активний зріст інноваційної діяльності, що “пов’язана з відмовою від відомих штампів, стереотипів у навчанні, вихованні та розвитку особистості учня, виходить поза межі діючих нормативів, створює нові нормативи особистісно-творчого, індивідуального напряму діяльності вчителя, нові педагогічні технології, що реалізують цю діяльність” [5, с. 6].

Поняття “інновація” увійшло в науку ще у XIX сторіччі й означало воно зміни деяких елементів однієї культури в іншу. У 50-60-ті рр. XX ст. у країнах Західної Європи розпочалися дослідження щодо проблеми інноваційної педагогіки. Активне вивчення даної проблеми та розвиток її в нашій країні відбувається з 80-х років минулого століття і продовжується нині.

Аналіз наукових літературних джерел дозволяє стверджувати про велику кількість тлумачень поняття “інновація”. Так, у Положенні про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності говориться, що інновації – це вперше створені, вдосконалені або застосовані освітні, дидактичні, виховні управлінські системи, їх компоненти, що суттєво поліпшують результати освітньої діяльності [3, с. 7].

Е. Федорчук визначає поняття інновації, як “нововведення, зміни, оновлення; нового підходу, створення якісно нового, використання відомого в інших цілях” [6, с. 13]. Він також розглядає основу і зміст інноваційних процесів, які становить інноваційна діяльність – це діяльність з оновлення педагогічного процесу, внесення новоутворень у традиційну систему,

що передбачає високий ступінь педагогічної творчості.

У сучасному суспільстві дедалі все більше зростають вимоги щодо професійної підготовки вчителів загальноосвітніх навчальних закладів, що зумовлено неухильним та динамічним розвитком нових освітніх технологій. А важливим ефективним компонентом професійної педагогічної діяльності є саме готовність до інноваційної діяльності.

Готовність до інноваційної педагогічної діяльності Е. Федорчук визначає як: "...особливий особистий стан, який передбачає наявність у педагога мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості і рефлексії" [6, с. 19].

Тому, постає нагальне питання підготовки високопрофесійних й конкурентоздатних майбутніх вчителів, які здатні йти "у рівень з часом", бути компетентними, ініціативними, ерудованими фахівцями й втілюватимуть в навчально-виховний процес загальноосвітньої школи знання, вміння та навички, отримані під час навчання у вищому навчальному закладі.

Таким чином, досить важливим є питання щодо підготовки студентів педагогічних навчальних закладів до інноваційної діяльності, що передбачає наявність у майбутнього вчителя професійного ставлення до своєї фахової діяльності, здатності до творчості та володіння перспективними педагогічними технологіями. У своєму дослідженні Т. М. Демиденко також зазначає, що вчитель, як професіонал повинен не лише орієнтуватися в освітніх інноваціях та застосовувати їх у своїй роботі, володіти різними технологіями викладання свого предмету, але й бути здатним як творча особистість, до самореалізації в діяльності та самостійного інноваційного пошуку.

В. Сластьонін та Л. Подимова у своєму дослідженні говорять, що у процесі професійного становлення майбутнього вчителя вища школа не моделює структуру інноваційної діяльності, що зумовлює стихійний та епізодичний характер підготовки педагога [5, с. 7]. Тому, необхідно долати фрагментарність даних про інноваційні сучасні розробки у навчальному процесі педагогічного вищого навчального закладу та виробляти цілісні теоретичні уявлення про тенденції підготовки вчителів до інноваційної діяльності.

Отже, у підготовці майбутніх вчителів трудового навчання до інноваційної педагогічної діяльності основними повинні бути нововведення, які мають застосовуватися на сучасному етапі у процесі трудової підготовки учнів.

Досвід вивчення даного питання дозволяє стверджувати, що у підготовці майбутніх фахівців слід обов'язково створити потрібні умови для ознайомлення їх із новими педагогічними технологіями, вивчення особливостей та методики їх використання у навчально-виховному процесі. Це може бути технологія проектної діяльності на уроках трудового навчання, ігрові навчальні технології, технології проблемного навчання тощо. Розглянемо деякі з них.

Сьогодні однією з найактуальніших технологій у трудовому навчанні є проектна технологія, яка є практикою особистісно орієнтованого навчання в процесі навчально-трудої діяльності учнів. Останнім часом метод проектів є актуальним й отримав розповсюдження під час проведення уроків трудового навчання у загальноосвітніх школах.

У сучасному розумінні проектом є сукупність певних дій, документів, текстів для створення реального об'єкта, предмета, створення різного виду теоретичного (практичного) продукту [4, с. 78]. Тоді як, метод проектів – це система навчання, за якої учні здобувають знання в процесі планування і виконання завдань, які поступово ускладнюються.

У педагогічній літературі визначено цілі і завдання проектної технології [4]. А саме: по-перше – передати суму знань, а також й навчити добувати ці знання самостійно, застосовувати їх до розв'язання нових пізнавальних і практичних завдань; по-друге – сприяти формуванню в учнів комунікативних навичок й третє – прищепити учням уміння користуватися дослідницькими прийомами збирання інформації, аналізу з різних точок зору, висунення гіпотез, вміння робити висновки.

Таким чином, ми бачимо, що цінність методу проектів обумовлена тим, що він дозволяє учням обирати свою діяльність за власними інтересами і через справу, яка відповідає їх здібностям й формує ключові компетенції та засвоєння методів творчої

діяльності. Під час складання завдань для виконання творчого проекту у загальноосвітніх школах обов'язковою умовою є врахування вікових, фізіологічних та індивідуальних особливостей, а також ступені підготовки учнів. Вони можуть бути розраховані як на групове, парне, так і на індивідуальне виконання.

Результати виконання проекту можуть бути теоретичні або практичні. Якщо це теоретична проблема, то надається її вирішення. При практичному виконанні проекту – надається й впроваджується готовий результат.

Отже, у процесі навчання, майбутні вчителі на заняттях з методики трудового навчання у вищому навчальному закладі повинні отримувати потрібні знання, вміння та навички створення та використання творчих проектів у майбутній професійній діяльності. Студенти мають не тільки знайомитися з теоретичними засадами методу проектів, але також й самостійно їх розробляти та проводити заняття з використанням проектних технологій. В. Бурдун у публікації “Проблеми фахової підготовки сучасного вчителя трудового навчання” зазначає, що організовуючи й здійснюючи роботу за методом проектів, учитель трудового навчання повинен уміти допомогти учням у складанні плану роботи над проектом, навчити їх знаходити об'єкти проектування, ставити перед собою проблеми й ефективно їх вирішувати, коригувати ескізи, конструкцію й технологію виготовлення виробу, що проектується.

Новий Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти передбачає розвиток творчих здібностей учнів. Відтак, уроки трудового навчання повинні бути корисними, творчо спрямованими й мати значний розвивальний потенціал в учнів. Тому, актуальності набуває технологія проблемного навчання.

Проблемним називають навчання тому, що “організація навчального процесу базується на принципі проблемності, а систематичне вирішення навчальних проблем є характерною ознакою цього навчання” [7, с. 114]. Проблемна ситуація і навчальна проблема є основними поняттями проблемного навчання.

Досвід показує, що технологія проблемного навчання допомагає учням у набутті необхідних знань, умінь та навичок, сприяє досягненню високого рівня їх розумового розвитку, формує в них здатність до самостійного оволодіння знаннями шляхом власної творчої діяльності, розвиває інтерес до навчальної праці; забезпечує ґрунтовні результати навчання.

При створенні проблемної ситуації діями вчителя є: визначення проблеми, направлення учнів на вирішення проблеми та організація пошуку правильного рішення. У свою чергу, під час вирішення проблемних ситуацій учні вчать об'єктивно мислити, використовувати набуті на заняттях знання, виказують нестандартні рішення, роблять правильні висновки (становлячись співучасниками наукового пошуку), тим самим, досягаючи успіхів у різних сферах діяльності.

Таким чином, під час набуття майбутнім вчителем трудового навчання знань та умінь щодо застосування технології проблемного навчання у своїй професійній діяльності він набуває певних знань, які допоможуть у майбутній роботі правильно визначати навчальні завдання, допомагати учням у вирішенні проблеми під час її дослідження, виконувати роль керівника і партнера.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Проведене нами дослідження доводить, що педагогічна діяльність сучасного вчителя загальноосвітнього закладу потребує сталих теоретичних знань і практичних умінь, особистого розвитку, постійного професійного зростання, здатності до співпраці, творчого мислення та прийняття нестандартних рішень.

Під час навчання студентів у вищому навчальному закладі потрібно сформувати у них певну систему професійних знань та компетенцій у галузі інноваційної діяльності, що дозволить їм у майбутньому реалізувати інноваційні підходи у навчанні і вихованні школярів на заняттях з трудового навчання.

Використана література:

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник / І. М. Дичківська. – К.:

- Академвидав, 2004. – 352 с.
2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (Указ Президента України №344/2013) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>.
  3. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності // Директор школи. – 2001. – № 4 (148). – С. 7.
  4. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н. П. Наволокова. – Х. : Вид. група “Основа”, 2011. – 176 с. – (Серія “Золота педагогічна скарбниця”).
  5. Слостенин В. А. Педагогика: инновационная деятельность / В. А. Слостенин, Л. С. Подымова. – М. : ИЧП “Издательство Магистр”, 1997. – 224 с.
  6. Сучасні педагогічні технології: навчально-методичний посібник / автор-укладач Е. І. Федорчук. – Кам’янець-Подільський : АБЕТКА, 2006. – 212 с.
  7. Современные образовательные и педагогические технологии / авторы-составители И. И. Довгопол, Т. А. Ивкова. – Симферополь : “Ната”, 2007. – 336 с.

References:

1. Dychkivska I. M. Innovatsiini pedahohichni tekhnologii: navchalnyi posibnyk / I. M. Dychkivska. – K. : Akademvydav, 2004. – 352 s.
2. Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku (Ukaz Prezydenta Ukrainy №344/2013) [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu : <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>.
3. Polozhennia pro poriadok zdiisnennia innovatsiinoi osvitnoi diialnosti // Dyrektor shkoly. – 2001. – № 4 (148). – S. 7.
4. Entsyklopediia pedahohichnykh tekhnologii ta innovatsii / avtor-ukladach N. P. Navolokova. – Kh. : Vyd. hrupa “Osnova”, 2011. – 176 s. – (Seriiia “Zolota pedahohichna skarbnytsia”).
5. Slastenin V. A. Pedagogika: innovatsionnaya deyatelnost / V. A. Slastenin, L. S. Podymova. – M. : IChP “Izdatelstvo Magistr”, 1997. – 224 s.
6. Suchasni pedahohichni tekhnologii : navchalno-metodychnyi posibnyk / avtor-ukladach E. I. Fedorchuk. – Kamianets-Podilskyi : ABETKA, 2006. – 212 s.
7. Sovremennye obrazovatelnye i pedagogicheskie tekhnologii / avtory-sostaviteli I. I. Dovgopol, T. A. Ivkova. – Simferopol : “Nata”, 2007. – 336 s.

Курчий О. В., Цибулько Г. Я. Подготовка учителей трудового обучения к применению инновационных технологий в профессиональной деятельности.

В статье определена суть понятия инновационных технологий; раскрыто значение педагогической инновации в развитии общеобразовательных учреждений; проведен анализ проблемы подготовки учителей трудового обучения в использовании инновационных технологий на уроках трудового обучения в современных школах.

Ключевые слова: инновационные технологии, трудовое обучение, педагогическая инновация.

Kurchiy O. V., Tsibulko H. Ya. The preparation of the labor training teachers for application of the innovative technologies in the professional activity.

The meaning of the innovative technologies concepts is determined in the article; the value of the pedagogical innovation for development of the educational institutions is disclosed; the problem of the labor training teachers preparation for using the innovative technologies on the lessons of labor training in modern schools is analyzed.

Keywords: innovative technologies; labor training; pedagogical innovation.

УДК378.147:7.012-051

Лазаренко Н. Ю.

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ В ЇХ ВИКЛАДАЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті приділено увагидоролі дизайнерської підготовки належного рівня. Зроблено пошук засобів, які б впливали на розвиток креативності майбутніх дизайнерів в їх викладацької діяльності. Визначено основні параметри креативності дизайнера, та означено фактори, які